

УДК 338.3

Н. О. Козяр,
аспірант, Вінницький національний аграрний університет

DOI: 10.32702/2306-6792.2018.22.74

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ "ІНВЕСТИЦІЯ" В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

N. Kozyar,
Postgraduate student, Vinnytskuy National Agrarian University

THEORETICAL APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF THE ESSENCE OF THE CATEGORY "INVESTMENT" IN AGRICULTURE

Статтю присвячено розгляду теоретичних підходів до трактування сутності "інвестиція". Встановлено, що серед існуючих підходів щодо тлумачення економічної категорії "інвестиції" можна виділити наступні: "витратний", згідно якому інвестиції — це витрати на відтворення основних і оборотних фондів, і "ресурсний", відповідно до якого інвестиції — це вкладення грошових коштів для придбання різних видів майна та цінностей.

Обов'язковою умовою функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта нині є формування та відтворення інвестиційних потоків, які забезпечують зростання економіки сільськогосподарських підприємств. Розвиток інвестиційної діяльності сільському господарстві потребує наукового забезпечення. Без глибокого розуміння процесу відтворення інвестиційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах, виявлення факторів, які впливають на формування інвестиційної політики, реалізації різномісних форм інвестиційної діяльності неможливе подальше забезпечення стійкого та конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва. Інвестиції є невід'ємною частиною процесу як простого, так і розширеного відтворення та джерелом забезпечення ефективного функціонування господарств.

Узагальнюючи вищезазначені підходи до категорії "інвестиції", можна виділити такі їх ознаки: вони виступають потоком (інтервальна величина), а не запасом (статична величина); виступають елементом ринкових відносин, формування їх ціни здійснюється на основі співвідношення попиту та пропозиції; спроможні приносити дохід (прибуток); додають суб'єктно-об'єктний характер відносинам; мають цільове призначення; не гарантують оперативної віддачі, тобто існує часовий лаг між витрачанням ресурсів і отриманням ефекту; отримання ефекту в майбутньому має характер вірогідності, що зумовлено наявністю ризику при вкладенні капіталу; забезпечують зростання вартості майна; є необхідною умовою економічного зростання.

Узагальнюючи вищезазначене, під інвестиціями ми розуміємо вкладення капіталу різних видів і у різноманітних формах, які об'єднує загальна мета — одержання ефекту, корисного для інвестора.

Формування інвестицій в сільське господарство здійснюється на економічній основі з урахуванням швидкості повернення вкладених засобів. А це можливо лише за умови збільшення обсягів виробництва високоякісної продукції і зниження її собівартості, підвищення продуктивності праці, забезпечення раціонального використання ресурсного потенціалу агропромислового виробництва, охорони навколишнього середовища та продовольчої безпеки країни, що відповідає вимогам концепції сталого розвитку.

The article is devoted to the consideration of theoretical approaches to the interpretation of the essence of "investment". It is established that among the existing approaches to the interpretation of the economic category of "investment" one can distinguish the following: "cost", according to which investments are the costs of reproduction of fixed assets and working capital, and "resource", according to which investment is a cash investment to acquire different types of property and values.

A prerequisite for the functioning of any business entity is the formation and reproduction of investment flows that ensure the growth of the economy of agricultural enterprises. Development of investment activity in agriculture requires scientific support. Without a deep understanding of the process of reproduction of investment activity in agricultural enterprises, the identification of factors that influence the formation of investment policy, the implementation of diversified

forms of investment activity, it is impossible to further ensure sustainable and competitive agricultural production. Investments are an integral part of the process of both simple and expanded reproduction and a source of ensuring the efficient functioning of farms.

Summarizing the above-mentioned approaches to the category of "investment", one can distinguish the following characteristics: they act as a flow (interval value), and not a stock (static value); act as an element of market relations, the formation of their prices is based on the ratio of demand and supply; able to generate income (profit); add the subject-object nature of the relationship; have a special purpose; do not guarantee operational efficiency, that means that there is a time lag between resource spending and the receipt of an effect; obtaining an effect in the future has the nature of probability due to the risk of capital investment; provide an increase in the value of property; it is a prerequisite for economic growth.

Summarizing the above mentioned, under investments we mean capital contributions of different types and in various forms, which combines the general goal — to obtain an effect useful to the investor.

Formation of investments in agriculture is carried out on an economic basis, taking into account the rate of return of invested funds. And this is possible only due to the increase of production volume of high-quality products and its cost reduction, increase of labour productivity, ensuring rational use of the resource potential of agro-industrial production, environmental protection and food security of the country, which meets the requirements of the concept of sustainable development.

Ключові слова: інвестиція, сільське господарство, капітал, вартість, ризик.
Key words: investment, agriculture, capital, cost, risk.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Обов'язковою умовою функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта нині є формування та відтворення інвестиційних потоків, які забезпечують зростання економіки сільськогосподарських підприємств. Розвиток інвестиційної діяльності сільському господарстві потребує наукового забезпечення. Без глибокого розуміння процесу відтворення інвестиційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах, виявлення факторів, які впливають на формування інвестиційної політики, реалізації різнобічних форм інвестиційної діяльності неможливе подальше забезпечення стійкого та конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва. Інвестиції є невід'ємною частиною процесу як простого, так і розширеного відтворення та джерелом забезпечення ефективного функціонування господарств.

Сучасний стан організації функціонування інвестиційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах характеризується нестабільністю і суперечливістю, відсутністю злагодженого механізму регулювання ринку інвестицій, який би дозволяв підприємствам здійснювати розширене відтворення. Питання активізації інвестиційної діяльності в сільському господарстві зумовлено наявністю високих ризиків і низьким рівнем ліквідності майна, надзвичайно високими процентними ставками за

кредити, а також зниженням прибутковості виробничої діяльності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вагомий внесок в економічну теорію засад інвестиційної діяльності, економічної оцінки ефективності інвестицій та інвестиційної привабливості зробили вітчизняні науковці: І.О. Бланк, В.Г. Блохіна, О.М. Варченко, С.О. Гуткевич, О.І. Гуроров, А.С. Даниленко, М.Д. Денисенко, М.І. Долішній, І.О. Іващук, Н.В. Коваль, М.І. Кісіль, Д.Ф. Крисанов, М.Ю. Коденська, П.А. Лайко, Т.В. Майорова, Ю.М. Нестерчук, А.А. Пересада, Л.М. Сатир, А.М. Стельмашук, О.В. Шубравська та багато інших. Однак, незважаючи на підвищений інтерес до розвитку інвестиційної діяльності в сільському господарстві, багато аспектів інвестування є недостатньо розробленими. До них належать питання формування теоретичних підходів до теоретичних основ інвестиційної діяльності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо трактування сутності категорії "інвестиція" в сільському господарстві.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Основними факторами виробництва сільського господарства є праця, капітал, природні

та земельні ресурси, які поступово втрачають свої продуктивні якості і вимагають оновлення. Своєчасне відтворення виробничих ресурсів є необхідною умовою стійкого виробництва як в сільському господарстві, так і в економіці в цілому. Одним із інструментів забезпечення відтворення ресурсної бази виступають інвестиції.

Слід зазначити, що в економічній теорії має місце неоднозначного трактування категорії "інвестиції", що призводить до розбіжностей між фахівцями. Розглянемо існуючі підходи до визначення інвестицій, які поширені в економічній літературі.

Інвестиції — відносно нова економічна категорія, оскільки у плановій економіці використовували поняття "капітальні вкладення", під яким розуміли сукупність витрат на відтворення основних фондів, включаючи витрати на їх ремонт. При цьому капітальні вкладення розглядалися у двох аспектах: як економічна категорія і як процес, пов'язаний з рухом грошових ресурсів, а також як економічна категорія капітальні вкладення є системою грошових відносин, пов'язаних із рухом вартості, авансованої в довгостроковому порядку у формування основних фондів, від моменту виділення грошових коштів до моменту їх відшкодування.

Однак інвестиції — ширше поняття, ніж капітальні вкладення, оскільки включає окрім вкладень у відтворення основних фондів вкладення в оборотні активи, різні фінансові активи, в окремі види нематеріальних активів. Капітальні вкладення — вузьке поняття, оскільки можуть розглядатися лише як одна із форм інвестицій.

Відомо, що капітальні вкладення — це реальні інвестиції, що вкладаються в основний капітал (у основні засоби), зокрема витрати на придбання цілісних майнових комплексів, на нове будівництво, розширення, реконструкцію і технічне переозброєння підприємства, придбання машин, устаткування, інструменту, інвентарю, проектно-дослідницькі роботи та інші витрати, які підвищують вартість основних засобів.

Зазначимо, що до 1 січня 2000 р. у вітчизняній обліковій практиці використовували два поняття "капітальні вкладення" та "капітальні інвестиції", останнє було введено Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств" [1]. Така невизначеність у трактуванні сутності інвестицій призводить до певних розбіжностей в економічній літературі та, відповідно, і у використанні засобів управління. Тому

з 2000 року поняття "капітальні інвестиції" та "капітальні вкладення" були замінені одним показником "капітальні інвестиції", яке трактується як витрати капіталу на створення або придбання матеріальних та нематеріальних об'єктів, які здійснюються з метою приросту вартості.

Як економічна категорія капітальні вкладення розглядалися у працях [2, с. 8; 3, с. 12] та визначалися як система грошових відносин, що зумовлена рухом вартості, авансованої у довгостроковому порядку в основні фонди від моменту виділення коштів до моменту їх реального відшкодування. Однак основним об'єктом дослідження капітальні вкладення виступали "...як процес руху вартості, авансованої у розширене відтворення основних фондів" [4, с. 15]. За такого підходу основним питанням, що перебувало у центрі уваги науковців, було вивчення структури джерел фінансування капітальних вкладень, формування договірних відносин учасників інвестиційного процесу та роль банків як установ, які кредитують та фінансують капітальні вкладення.

Подальшими досягненнями в трактуванні сутності інвестицій слід вважати публікації в економічній літературі таких вчених М.І. Кісіля [5], О. П. Чернявського [6], які вводили до складу капітальних вкладень витрати на формування оборотних фондів. На наш погляд, це є доцільним, оскільки основні виробничі фонди не можуть нормально "працювати" без оборотних засобів.

Вивченню теоретичних і практичних засад інвестування присвячено багато робіт вчених-економістів. Так, в сучасній літературі є твердження, що за своїм змістом теорії інвестицій виникли ще в XVI—XVII ст. — соціально-економічна теорія торгових інвестицій — меркантилізм, предметом дослідження якого була сфера обігу, середовище "породження грошей грошима", тобто зростання обсягів капіталу. Прибічниками теорії "мануфактурних" пізнього меркантилізму властиве перебільшення ролі грошей, у яких вони вбачали чи не єдину умову розвитку виробництва [7; 8].

Важливий внесок у вивчення економічної сутності та ролі інвестицій на макроекономічному рівні внесли американські вчені П. Самуельсон, К. Макконел, С. Брю. Зазначені економісти під інвестиціями розглядали "...затрати на виробництво і накопичення засобів виробництва і нарощення матеріальних запасів" [9, с. 312] та "...фактор підвищення національного доходу" [9, с. 316].

Особливе місце серед сучасних економічних теорій, які розглядають інвестиційні процеси як важливу складову економічної політики, належить кейнсіанській теорії. Так, Дж. Кейнс у роботі "Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей" відзначає, що інвестиції — це "... поточний приріст цінності майна внаслідок виробничої діяльності даного періоду", "...та частина прибутку за певний період, що не була використана для споживання" [10, с. 33]. Отже, представники неокласичного підходу визначили об'єктивні та суб'єктивні (схильність населення до заощаджень, споживання) чинники інвестиційної діяльності, а також виділяють нові об'єкти дослідження: структура капіталів, оптимальні розміри капіталів із врахуванням вичерпності ресурсів, часового фактору інвестування, ціновий фактор споживання інвестиційних ресурсів [11].

Наступним етапом у розвитку економічної теорії інвестування є розробка механізмів державного регулювання інвестиційної діяльності через використання фінансових і грошово-кредитних методів економічної політики (М. Фрідман, В. Ойкен, Л. Ерхард, Ф. Хайек), а також аналіз інвестиційної діяльності у ринкових умовах (І. Фішер, Д. Йоргенсон).

Зазначимо, що у вітчизняній економічній літературі до 80-х років термін "інвестиції" практично не використовувався для вивчення питань відтворення, а поширення набув у науковому обігу із початком ринкових перетворень в економіці.

Економічна природа інвестицій зумовлена закономірностями процесу розширеного відтворення і полягає у використанні частини накопичених вільних грошових коштів, що направляються на збільшення кількості та якості всіх елементів системи продуктивних сил суспільства.

Наявність різних підходів до дефініції економічної категорії "інвестиції" у сучасній економічній літературі в значній мірі визначається широтою сутнісних сторін цієї складної економічної категорії.

Під інвестиціями (від лат. *investire* — одягати, оточувати; *investition* — вкладення) зазвичай розуміють вкладення капіталу в об'єкти підприємницької або іншої діяльності з метою отримання прибутку або досягнення позитивного соціального ефекту.

Так, у Законі України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.91 р. інвестиції визначаються як усі види майнових та інтелектуальних інвестицій, котрі вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в резуль-

таті яких створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. Зазначимо, що за вітчизняним законодавством інвестиції можуть перебувати в грошовій або матеріальній формах, формі майнових прав та інших цінностей, які мають грошову оцінку і вкладаються в об'єкти підприємницької та (або) іншої діяльності з метою отримання прибутку і (або) досягнення іншого ефекту.

До майнових та інтелектуальних вкладень належать: грошові кошти, цільові банківські вклади, паї та різноманітні цінні папери; матеріальні цінності, рухоме та нерухоме майно; майнові права та інтелектуальні цінності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, що оформлені у вигляді технічної документації; права користування землею, водою, ресурсами, будівлями, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права і цінності [12].

На нашу думку, таке визначення є більш повним за змістом і розкриває сутність інвестицій, але важко погодитись з твердженням про досягнення соціального ефекту. Адже тоді інвестиціями можна вважати будь-яке фінансування соціальних заходів як на макро— так і на мікрорівні — відповідно виплати при народженні дитини, пенсійні виплати, інші соціальні заходи; премії робітникам, оплата подарунків до свят, обладнання кімнат відпочинку на підприємстві та інші заходи, які за своєю суттю викликають позитивний соціальний ефект. Тому ми вважаємо, що більш точним із позиції економічної теорії є розуміння інвестицій як вкладення з метою отримання прибутку, який у подальшому використовується інвестором для реалізації різних цілей.

Узагальнення наукових праць вітчизняних науковців дозволило встановити, що нині існує декілька підходів до трактування інвестицій. Так, С.В. Мочерний зазначає, що "...інвестиції — це довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства в середині країни та за її межами з метою привласнення прибутку" [13, с. 63]. Подібну думку щодо отримання прибутку від інвестицій висловлювалися вчені у таких працях [14, с. 14].

Також у ряді праць зазначається довготерміновий характер інвестицій [15]. З таким твердженням не можна повністю погодитись, оскільки окремі форми інвестицій можуть бути довгостроковими, однак інвестиції мають і короткостроковий характер (короткострокові вкладення в акції, сертифікати та інше).

На думку Н.О. Титаренко, термін "інвестиції" має два визначення: фінансове та еко-

номічне. За фінансовим визначенням, інвестиції — це усі види активів, вкладених у господарську діяльність з метою одержання доходу [16, с. 127]. У цьому контексті придбання цінних паперів, вкладення коштів на банківські рахунки та в об'єкти колекціонування (твори мистецтва, монети, коштовності) є інвестиціями.

Залежно від рівня використання інвестиційних ресурсів в економіці виділяють наступні підходи до визначення "інвестиції" [17]:

1. Макроекономічний — інвестиції визначаються як частина сукупних витрат на рівні економіки, що визначає структуру економіки, темпи її зростання та конкурентоспроможність на світовому ринку.

2. Мікроекономічний — інвестиції розглядаються як процес створення засобів виробництва і людського капіталу з метою отримання прибутку від виробництва.

3. Фінансовий — суть інвестицій визначається в обміні вартостями між сьогоднішніми поточними витратами та майбутніми вигодами при придбанні фінансових або реальних активів.

Необхідно відзначити, що, не зважаючи на наявні термінологічні відмінності, усіма авторами інвестиції розглядаються як економічна категорія, хоча і пов'язуються із технологічними, соціальними, екологічними та іншими аспектами їх реалізації. Отже, інвестиції є суб'єктом економічного управління і підлягають вивченню та аналізу на мікро- і макрорівні будь-якої економічної системи.

Серед існуючих підходів щодо тлумачення економічної категорії "інвестиції" можна виділити наступні: "витратний", згідно якому інвестиції — це витрати на відтворення основних і оборотних фондів, і "ресурсний", відповідно до якого інвестиції — це вкладення грошових коштів для придбання різних видів майна та цінностей.

Узагальнюючи вищезазначені підходи до категорії "інвестиції", можна виділити наступні їх ознаки: вони виступають потоком (інтервальна величина), а не запасом (статична величина); виступають елементом ринкових відносин, формування їх ціни здійснюється на основі співвідношення попиту та пропозиції; спроможні приносити дохід (прибуток); додають суб'єктно-об'єктний характер відносинам; мають цільове призначення; не гарантують оперативної віддачі, тобто існує часовий лаг між витрачанням ресурсів і отриманням ефекту; отримання ефекту в майбутньому має характер вірогідності, що зумовлено наявністю ризику при вкладенні капіталу; забезпечують зростання вартості майна; є необхідною умовою економічного зростання [18].

Отже, в широкому значенні інвестиції є засобами, що вкладаються в об'єкти підприємницької і непідприємницької діяльності з метою отримання певного ефекту в майбутньому, або інакше — це накопичена раніше вартість у вигляді різних економічних активів, що залучається суб'єктами економіки в процес кругообігу засобів з метою її примноження в майбутньому в умовах невизначеності і ризику. У вузькому значенні інвестиціями можна вважати засоби, що направляються на відтворення або збільшення капіталу з метою одержання прибутку в майбутньому.

Зазначимо, що інвестиції утворюють дво-направлену систему потоків засобів. Один потік забезпечує формування ресурсів, їх залучення із фондів накопичення підприємств і населення, а інший забезпечує розміщення цих засобів в об'єкти, виходячи з рівня їх привабливості. Обидва потоки мають важливе значення і не можуть бути диференційованими за вагомістю, оскільки кожний із них є продовженням іншого, що характеризує інвестиційний процес як безперервний кругообіг засобів в економіці [18].

Відомо, що визначальними чинниками економічного зростання господарюючого суб'єкта, галузі, регіону і країни в цілому є обсяг, структура та своєчасність реалізації інвестицій. У зв'язку із цим, виникає необхідність класифікації інвестицій за різними ознаками. Зазначимо, що у науковій літературі також не склалися єдиної думки щодо набору класифікаційних ознак і видів інвестицій по кожному із них.

Так, С. Фішер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензі поділяють інвестиції за трьома ознаками: інвестиції фірм у виробничі потужності і устаткування; інвестиції в нове житлове будівництво; фінансування зміни виробничих запасів [19].

Дещо спрощеним є підхід до визначення категорії інвестиції як ряд грошових потоків (cash-flow). Перший із цих грошових потоків представляє собою первинні (стартові) інвестиційні витрати (витрати). Ці стартові витрати можуть бути одноразовими або багаторазовими впродовж циклу (терміну) життя (реалізації) інвестиційного проекту. Їх називають відтоком, який оцінюється як негативний грошовий потік. Грошові кошти, які поступають впродовж усього періоду реалізації (експлуатації) інвестиційного проекту, називають надходженнями (позитивним потоком).

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи вищезазначене, під інвестиціями ми розуміємо вкладення капіталу різних

видів і у різноманітних формах, які об'єднують загальна мета — одержання ефекту, корисного для інвестора.

Принципово важливим для ухвалення рішення про інвестування є визначення "ціни" відмови від нинішнього споживання. При вкладенні засобів у розвиток виробництва інвестора цікавить не будь-який за величиною результат. Приріст капіталу у результаті інвестування повинен бути достатнім, з тим щоб:

1) задовольнити мінімально прийнятні з позиції суспільства запити інвестора;

2) відшкодувати втрати від інфляції в майбутньому періоді (за рахунок прибутку на вкладенні інвестиції);

3) винагородити інвестора за ризик можливої втрати частини доходу від настання непередбачуваних несприятливих обставин. Інвестиції необхідні для забезпечення нормального функціонування підприємства в майбутньому, тобто дозволяють забезпечити: розширення виробництва; запобігання моральному і фізичному зносу основних фондів і підвищення технічного рівня виробництва; підвищення якості продукції підприємства; здійснення заходів щодо охорони навколишнього середовища; досягнення інших цілей підприємства.

Формування інвестицій в сільське господарство здійснюється на економічній основі з урахуванням швидкості повернення вкладених засобів. А це можливо лише за умови збільшення обсягів виробництва високоякісної продукції і зниження її собівартості, підвищення продуктивності праці, забезпечення раціонального використання ресурсного потенціалу агропромислового виробництва, охорони навколишнього середовища та продовольчої безпеки країни, що відповідає вимогам концепції сталого розвитку.

Література:

1. Україна. Закон. Про оподаткування прибутку підприємств: закон № 334/94-ВР від 28 грудня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 4. — Ст. 28; 2008. — № 27—28. — Ст. 253; 2009. — № 14. — Ст. 181.

2. Хачатуров Т.С. Экономическая эффективность капиталовложений в СССР / Т.С. Хачатуров. — М.: Знание, 1958. — 39 с.

3. Методические рекомендации по повышению экономической эффективности капиталовложений в сельское хозяйство / И.И. Дорош, Н.И. Кисиль, В.Г. Бильский и др. — К.: УНИИЭОСХ, 1983. — 69 с.

4. Чебунин В.Н. Кругооборот и оборот основных фондов сельского хозяйства / В.Н. Чебунин. — М.: Экономика, 1975. — 94 с.

5. Кісіль М.І. Питання підвищення ефективності капітальних вкладень у сільське господарство / М.І. Кісіль // Економіка і організація сільського господарства. — 1983. — № 71. — С. 40—42.

6. Чернявский А.П. Проблемы повышения эффективности капиталовложений (финансово-экономический аспект) / А.П. Чернявский. — К.: Вища школа, 1980. — 176 с.

7. Меркантилизм / Под ред. И.С. Плотникова. — Л.: ОГИЗ-Соцэкизд, 1935.

8. Юхименко П.І. Історія економічних учень / П.І. Юхименко, П.М. Леоненко. — К.: Знання-Прес, 2000. — 514 с.

9. Макконел К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика: в 2-х т. Т. 1. / К.Р. Макконел, С.Л. Брю; пер. с англ. Е. С. Иванова. — Таллинн: Реферто, 1995. — 400 с.

10. Кейнс Дж.М. Общая теория процента, занятости и денег: Ассоциация российских вузов / Дж.М. Кейнс; пер. с англ. Н.Н. Любимов. — М.: Гелиос АРВ, 1999. — 368 с.

11. Классики кейнсианства. В 2-х томах. Сост. А. Г. Худокормов. — М.: Экономика, 1997. Т.1. К теории экономической динамики / Р. Харрод. Экономические циклы и национальный доход. Ч. I—II / Э. Хансен. — 416 с.

12. Україна. Закон. Про інвестиційну діяльність: закон № 1560-XII від 18 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 47. — Ст. 646.

13. Економічна енциклопедія: У 3-ох томах. Т. 1 / За ред. С.В. Мочерного. — К.: Видавничий центр "Академія", 2000. — 864 с.

14. Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента. — Т. 1 / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2001. — 530 с.

15. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні / А.А. Пересада. — К.: Лібра, 1998. — 392 с.

16. Титаренко Н.О. Теорії інвестицій: навч. посіб. / Н.О. Титаренко, А.М. Поручник. — К.: КНЕУ, 2000. — 160 с.

17. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування / А.П. Дука. — К.: Каравела, 2007. — 424 с.

18. Борсук О.М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості об'єктів вкладення капіталу / О.М. Борсук // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету. — Біла Церква, 2010. — № 4. — С. 34—37.

19. Фішер С. Економіка / С. Фішер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензі; пер. з англ. — М.: Справа ЛТД, 1993. — 864 с.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1994), The Law of Ukraine "On Enterprise Profit Tax", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334/94-%D0%B2%D1%80> (Accessed 30 Oct 2018).

2. Khachaturov, T.S. (1958), Ekonomycheskaia efektyvnost' kapitalovlozheniy v SSSR [The economic efficiency of investment in the USSR], Znanye, Moscow, Russia.

3. Dorosh, Y.Y. Kysyl', N.Y. and Byl'skiy, V.H. (1983), Metodycheskye rekomendatsyy po povysheniyu ekonomycheskoj efektyvnosti kapital'nykh vlozheniy v sel'skoe khoziazjstvo [Guidelines for improving the economic efficiency of capital investments in agriculture], UNYYEOSKh, Kyiv, Ukraine.

4. Chebunyn, V.N. (1975), Kruhooborot y oborot osnovnykh fondov sel'skoho khoziazjstva [Circulation and turnover of fixed assets of agriculture], Ekonomika, Moscow, Russia.

5. Kasil', M.I. (1983), "The issue of improving the efficiency of capital investment in agriculture", Ekonomika i orhanizatsiia sil's'koho hospodarstva, vol. 71, pp. 40—42.

6. Cherniavskiy, A.P. (1980), Problemy povysheniya efektyvnosti kapital'nykh vlozheniy (fynansovo-ekonomycheskiy aspekt) [Problems of improving the efficiency of capital investments (financial and economic aspect)], Vyscha shkola, Kyiv, Ukraine.

7. Plotnykov, Y.S. (1935), Merkantylyzm [Mercantilism], OHYZ-Sotsekyzd, Leningrad, Russia.

8. Yukhymenko, P.I. and Leonenko, P.M. (2000), Istoriia ekonomichnykh uchen' [History of Economic Studies], Znannia-Pres, Kyiv, Ukraine.

9. Makkonel, K.R. and Briu, S.L. (1995), Ekonomyks: pryntsyipy, problemy y polytyka [Economics: principles, problems and policies], vol. 1, Referto, Tallinn, Estonia.

10. Kejns, Dzh.M. (1999), Obschaia teoriya protsenta, zaniatosty y deneh [General theory of interest, employment and money], Helyos ARV, Moscow, Russia.

11. Khudokormov, A.H. (1997), Klassyky kejnsyanstva [Classics of Keynesianism], Ekonomika, Moscow, Russia.

12. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "On Investment Activity", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1560-12> (Accessed 30 Oct 2018).

13. Mochernyi, S.V. (2000), Ekonomichna entsyklopediia [Economic Encyclopedia], vol. 1, Vydavnychyj tsentr "Akademiia", Kyiv, Ukraine.

14. Blank, Y.A. (2001), Osnovy ynvestytsyonnoho menezhmenta [Fundamentals of investment

management], vol. 1, Nyka-Tsentr, El'ha, Kyiv, Ukraine.

15. Peresada, A.A. (1998), Investytsijnyj protses v Ukraini [Investment process in Ukraine], Libra, Kyiv, Ukraine.

16. Tytarenko, N.O. and Poruchnyk, A.M. (2000), Teorii investytsij [Theories of investment], KNEU, Kyiv, Ukraine.

17. Duka, A.P. (2007), Teoriiia ta praktyka investytsijnoi diial'nosti. Investuvannia [The theory and practice of investment activity. Investment], Karavela, Kyiv, Ukraine.

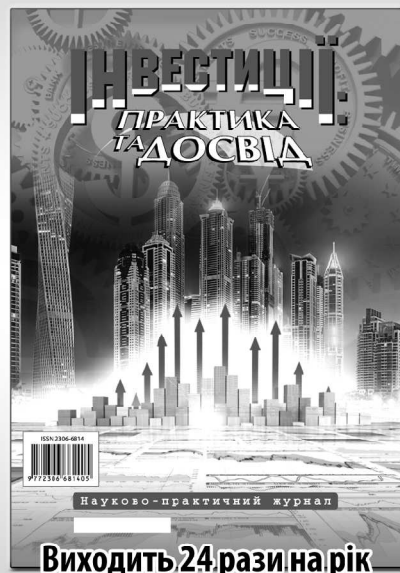
18. Borsuk, O.M. (2010), "Methodological approaches to the assessment of investment attractiveness of investment objects", Visnyk Bilotserkivs'koho derzhavnoho ahrarnoho universtetu, vol. 4, pp. 34—37

19. Fisher, S. Dornbush, R. and Shmalenzi, R. (1993), Ekonomika [Economics], Sprava LTD, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 14.11.2018 р.

ІНВЕСТИЦІЇ. ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

www.investplan.com.ua

Передплатний індекс: 23892

Видання включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІКИ та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ